
Vergaderjaar 2018–2019

29 679

Verslag van de zittingen van de Assemblee van de Interparlementaire Unie

AD/ Nr. 30

VERSLAG VAN EEN WERKBEZOEK VAN EEN IPU-DELEGATIE AAN LONDEN VAN 25 TOT EN MET 27 FEBRUARI 2019

Vastgesteld 12 maart 2019

Inleiding

Van 25 tot en met 27 februari 2019 bracht een gemengde delegatie van de Staten-Generaal een werkbezoek aan het Britse parlement in Londen om zich daar te laten informeren over de actuele stand van zaken in de discussies over de Brexit, het voorgenomen vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie per 29 maart 2019. Het betrof de Voorzitter van de Eerste Kamer, mevrouw **Broekers-Knol** (delegatieleider, VVD), het Eerste Kamerlid **Gerkens** (SP) en de Tweede Kamerleden **Van Haga** (VVD), **Aukje de Vries** (VVD), **Van den Bosch** (VVD), **De Roon** (PVV) en **Van der Molen** (CDA). De Voorzitter van de Eerste Kamer werd begeleid door de Griffier van de Eerste Kamer, de heer Nehmelman. Dit bezoek stond los van het werkbezoek dat drie rapporteurs van de Tweede Kamer een week eerder aan Londen brachten in het kader van hun periodieke rapportage over de Brexit. De bevindingen en aanbevelingen van deze rapporteurs zijn vastgelegd in een ander verslag (23 987, nr. 320). Het bezoek van de bovengenoemde gemengde delegatie vond plaats op uitnodiging van de «British Group Inter-Parliamentary Union» (BGIPU)¹, de counterpart van de Nederlandse IPU-vereniging, die gewoon is om zes of zeven keer per jaar een partnerdelegatie uit de Inter-Parlementaire Unie op bilateraal niveau te ontvangen in het Britse parlement. De Britten motiveerden hun uitnodiging aan de Nederlandse IPU-collega's vanuit de behoefte om, kort voor de Brexit, de bilaterale banden met ons parlement aan te halen. Onderhavig verslag is een korte weergave van de gesprekken tijdens dit werkbezoek, maar bevat verder geen aanbevelingen in aanvulling op het verslag van de Brexitrapporteurs uit de Tweede Kamer.

Tijdens het verblijf in Londen werd de delegatie gastvrij ontvangen door de Nederlandse ambassadeur Simon Smits, die de delegatie, samen met zijn medewerkers, goed informeerde over Brexitontwikkelingen tijdens

¹ Voor meer informatie over deze organisatie zie www.bgipu.org

een diner op maandag 25 februari. De delegatie is ambassadeur Smits erkentelijk voor de ondersteuning die hij en zijn medewerkers boden.

Politieke ontwikkelingen tijdens het bezoek

Tijdens het werkbezoek van de delegatie vonden er twee belangrijke ontwikkelingen plaats in de Britse politiek ten aanzien van de Brexit. Op 25 februari kondigde de leider van Labour, Jeremy Corbyn, aan dat zijn partij een tweede referendum over Brexit wil, als het Lagerhuis niet instemt met zijn alternatief voor het akkoord dat premier May met de Europese Unie heeft gesloten. Op 26 februari kondigde premier May vervolgens in het Lagerhuis aan dat zij haar voorstel voor een Brexitakkoord op 12 maart 2019 opnieuw in stemming zal brengen. Mocht dit voorstel wederom niet worden aangenomen, dan zal het Lagerhuis op 13 maart stemmen over de vraag of het Verenigd Koninkrijk dan zonder akkoord de EU zou moeten verlaten. Mocht het Lagerhuis zich daar in meerderheid tegen keren, dan zal op 14 maart gestemd worden over de vraag of Artikel 50 verlengd moet worden, wat zou betekenen dat de Brexit wordt uitgesteld. Premier May betoogde dat, mocht er besloten worden tot uitstel, deze naar haar mening niet langer dan twee of drie maanden zou moeten duren. Met deze verklaring bood zij voor het eerst perspectief op een ander scenario, dan alleen alleen een Brexit volgens haar deal of «no deal».

Gesprekken

De delegatie voerde zeventien gesprekken in drie dagen met leden en staf van beide Huizen van het Britse parlement. Het volledige programma is als bijlage bij dit verslag gevoegd; direct hieronder volgt een korte impressie van de belangrijkste gesprekken, die een goed beeld gaven van de gefragmenteerde kijk van de Britse politiek op mogelijke Brexitscenario's.

Minister Robin Walker van het Department for Exiting the European Union verdedigde het akkoord van premier May als een verstandige benadering, waarin zowel de belangen van het VK als van de EU geborgd worden. Het grootste deel van dit akkoord is niet- controversieel in het parlement, alleen de «backstop» en het akkoord over de grens tussen Ierland en Noord-Ierland liggen moeilijk. Hij stelde dat de steun voor andere opties (no deal, Corbyn's deal, Noorwegenvariant) inmiddels afneemt. Een nieuw referendum leek hem politiek onhaalbaar. Een nieuwe volksraadpleging over drie opties (no deal, May's deal, in de EU blijven) biedt onvoldoende legitimiteit voor welke meerderheidsoptie dan ook. Elke andere vorm, waarbij twee opties in een referendum worden voorgelegd (Brexit of niet, May's deal of geen deal, May's deal of Corbyn's deal) is controversieel en zal geen meerderheid in het parlement krijgen. Walker voorspelde dat, als de Brexit eenmaal een feit is en er duidelijkheid is over de Britse soevereiniteit, de verdere gesprekken over de toekomstige relatie tussen het VK en de EU in de tweede fase een stuk zakelijker en positiever zullen verlopen. Verder deelde hij mee dat, in het geval van een «no deal» het VK niet vanaf de eerste dag grenscontroles zal invoeren en hij bepleitte dat de EU dat omgekeerd ook niet zou moeten doen.

Verschillende gesprekspartners benadrukten dat er vrijwel geen steun in het parlement is voor een «no deal». De meest uitgesproken voorstander van Brexit die de delegatie sprak, het Conservatieve lid Nigel Evans, gaf aan waarschijnlijk voor de deal van May te stemmen, als de alternatieven waren «no deal» of uitstel van de Brexit. Labour parlementariër Stephen Kinnock hoopte erop dat de deal van May op 12 maart verworpen zou worden, zodat zijn eigen voorstel voor een «Noorwegen-variant» meer steun zou kunnen krijgen. Officieel noemde hij zijn plan «Common Market 2.0», waarbij het VK buiten de EU zou staan, maar een aantal «opt ins»

zou krijgen in een diep geïntegreerd «douane-arrangement». Onderdeel uitmaken van de Europese douaneunie leek hem veel beter voor het VK dan een reeks onafhankelijke bilaterale handelsverdragen. De «backstop» zou dan niet geactiveerd hoeven worden. Hij zag dit plan, dat steun heeft in beide partijen, als een innovatieve manier om het Europese project op langere termijn vorm te geven en noemde het de «zachtst mogelijke Brexit».

Angus MacNeil, lid van de Scottish National Party, legde uit dat zijn partij de Brexitonderhandelingen vooral afwachtend heeft geobserveerd. Als Brexit op 29 maart een feit is, zal Schotland haar maatregelen treffen, voorspelde hij. Hij noemde het onacceptabel als Noord-Ierland met de «backstop» straks een betere deal met de EU krijgt dan Schotland. Tijdens het referendum over Schotse onafhankelijkheid in 2014 werd de Schotten verteld dat zij beter bij het VK konden blijven, omdat zij dan in de EU zouden blijven. Na het Brexitreferendum van 2016 voelen de Schotten zich bedrogen. Het VK moet ontbonden worden, meende MacNeil, die er verder op wees dat het VK niet zelfstandig kan besluiten om Artikel 50 te verlengen. De EU moet daarmee instemmen.

De voorzitter van de Committee on Exiting the EU, Hilary Benn (Labour) bekritiseerde het handelen van premier May, die zichzelf naar zijn mening volledig klem had gezet. Hij gaf aan geen probleem met de «backstop» te hebben en begreep niet wat de premier in haar onderhandelingen met de EU verder nog gedaan wilde krijgen. Hij sprak zich uit tegen een referendum om de uitslag van het referendum uit 2016 ongedaan te maken. Maar als er een referendum zou worden voorgesteld over de deal van May, zou hij dat steunen.

De eerste ondervoorzitter van het Lagerhuis, Sir Lindsay Hoyle, wees erop dat het «Remain»-kamp sinds 2016 aan kracht had ingeboet en dat er dan ook geen enkele garantie is dat een nieuw referendum tot een ander resultaat zou leiden. Veel mensen willen geen nieuw referendum, zei hij; zij willen gewoon dat politici hun werk doen. Hij verklaarde dat de discussie over Brexit het maatschappelijke en politieke debat in het VK verhard heeft. Dit is te merken aan een sterke toename van het aantal bedreigingen tegen parlementariërs, alleen al 130 in de afgelopen maand. Hij concludeerde dat de discussie over Brexit zo snel mogelijk moet worden afgerond en dat de Britse politiek weer over andere onderwerpen moet gaan praten.

Overige

Op 25 februari organiseerde de BGIPU een receptie met een groot aantal Nederlanders die in Londen wonen en werken. Zij bespraken met de delegatie welke gevolgen de Brexit voor hen zou kunnen hebben, voor zover dit überhaupt te overzien valt. De Voorzitter van de Eerste Kamer had op 26 februari, begeleid door mevrouw Gerkens en de Griffier van de Eerste Kamer, een ontmoeting met de Lord Speaker van het Hogerhuis, Lord Fowler. Diezelfde dag had de delegatie een lunch met leden van de Netherlands All-party Parliamentary Group, de counterpart van de contactgroep VK uit de Tweede Kamer. Op 27 februari woonde de delegatie in het Lagerhuis het wekelijkse vragenuur bij met premier May.

De voorzitter van de delegatie,
A. Broekers-Knol

De griffier van de delegatie,
Westerhoff

25 februari 2019

- 1100–1200 **Meeting with Rt Hon the Lord Howell of Guildford, Chair, House of Lords International Relations Committee**
- 1200–1230 **Meeting with Vaughne Miller, Head of International Affairs and Defence at the House of Commons Library**
- 1300–1430 **Working Lunch hosted by Antoinette Sandbach MP**
- 1430–1515 **Introduction to Parliament and the Westminster Parliamentary System by Matthew Hamlyn, Clerk, Overseas Office**
- 1530–1555 **Meeting with Stephen Kinnock MP, Member of the House of Commons European Scrutiny Committee**
- 1600–1630 **Meeting with The Rt Hon. Sir Lindsay Hoyle MP, Chairman, Ways and Means and Deputy Speaker**
- 1630–1700 **Meeting with Sir David Natzler, Clerk of the House of Commons**
- 1730 **Welcome Reception for Delegation hosted by Rt Hon John Whittingdale OBE MP, Chair, British Group Inter-Parliamentary Union**
- 1900–2130 **Ambassador's Dinner**

26 februari 2019

- 1030–1130 **Meeting with Mr Clive Betts MP, Chair, and Members of the Netherlands APPG**
- 1130–1220 **Meeting with Tom Tugendhat MBE MP, Chair, and Members of the House of Commons Foreign Affairs Committee**
- 1230–1400 **Working Lunch hosted by Chris Matheson MP**
- 1400–1500 **Meeting with Angus MacNeil MP, Chair, House of Commons International Trade Committee**
- 1500–1600 **Meeting with Rt Hon. Hilary Benn MP, Chair, and Members of the House of Commons Committee on Exiting the European Union**
- 1600–1655 **Meeting with Lord Boswell, Chair, and Members of the House of Lords EU Select Committee**
- 1700–1730 **Meeting with Rt Hon Lord Fowler, Lord Speaker, House of Lords**

27 februari 2019

- 0930–1015 **Meeting with Minister Robin Walker MP, Parliamentary Under Secretary of State at the Department for Exiting the European Union**
- 1015–1130 **Parliamentary Round Table Discussions chaired by Baroness Barker**
- 1200–1245 **Observe Prime Minister's Question Time**
- 1300–1430 **Parliamentary Lunch hosted by Rt Hon Lord Anderson of Swansea**